

Aus4Reform

PHÁT BIỂU KHAI MẠC

Hội thảo công bố báo cáo “Thực hiện hiệu quả Hiệp định Đối tác Kinh tế Toàn diện Khu vực gắn với cải thiện tính tự chủ của nền kinh tế: Yêu cầu hoàn thiện thể chế thương mại và đầu tư ở Việt Nam”

Kính thưa Ông Aedan Puleston, Bí thư thứ hai, Đại sứ quán Australia tại Việt Nam;

Kính thưa GS. Yasuhiro Yamada, Trợ lý đặc biệt của Chủ tịch ERIA về CLMV;

Kính thưa...

Kính thưa quý vị đại biểu,

Thay mặt Viện Nghiên cứu quản lý kinh tế Trung ương, tôi xin nhiệt liệt chào mừng quý vị tới tham dự Hội thảo công bố báo cáo **“Thực hiện hiệu quả Hiệp định Đối tác Kinh tế Toàn diện Khu vực gắn với cải thiện tính tự chủ của nền kinh tế: Yêu cầu hoàn thiện thể chế thương mại và đầu tư ở Việt Nam”** ngày hôm nay.

Như quý vị đã biết, năm 2020, chúng ta phải đối mặt với không ít khó khăn và hệ lụy tiêu cực do đại dịch COVID-19. Trong đó, những cụm từ như “gián đoạn” hay “đứt gãy” chuỗi cung ứng được nhắc đến thường xuyên, và thực tế đã có những thời điểm gây ra nhiều quan ngại cho cộng đồng doanh nghiệp Việt Nam. Đặt trong bối cảnh ấy, Thủ tướng Chính phủ đã khẳng định xuất khẩu vẫn là một cấu phần quan trọng trong “cỗ xe tam mã” để thúc đẩy tăng trưởng kinh tế. Theo đó, Việt Nam đã có những kết quả quan trọng về hội nhập kinh tế quốc tế, trong đó có việc phê chuẩn và thực hiện Hiệp định thương mại tự do Việt Nam – EU (EVFTA), và mới nhất là ký kết Hiệp định Đối tác Kinh tế Toàn diện Khu vực (RCEP) vào ngày 15/11/2020.

Dù vậy, RCEP không phải là nội dung mới, mà là kết quả có sau hơn 7 năm kể từ phiên đàm phán đầu tiên. Ý tưởng về RCEP được hình thành trong bối cảnh gia tăng nỗ lực tự do hóa thương mại và đầu tư ở khu vực châu Á – Thái Bình Dương, đặc biệt là sau khủng hoảng tài chính toàn cầu 2008-2009. Cũng xin thông tin thêm là Viện Nghiên cứu quản lý kinh tế Trung ương là

thành viên sáng lập của Viện Nghiên cứu kinh tế ASEAN và Đông Á (ERIA, tức là ASEAN+6). Ở đây có Giáo sư Yasuhiro Yamada, Trợ lý đặc biệt của Chủ tịch ERIA và cũng là người bạn lớn của chúng tôi, sang giúp Việt Nam trong năm ASEAN 2020. Viện chúng tôi cũng là cơ quan đầu tiên thực hiện báo cáo đánh giá tác động của Hiệp định RCEP đối với Việt Nam, đã công bố vào năm 2015.

Đối với hoạt động thương mại của Việt Nam, RCEP có thể mang lại một số cơ hội và cả thách thức. Bao phủ vùng lãnh thổ với 30% dân số toàn cầu, hiệp định RCEP tạo ra một thị trường lớn và tiềm năng cho xuất khẩu. Các nghiên cứu định lượng thực hiện cho đến nay đều cho thấy RCEP có tác động tạo thương mại, chứ không chỉ là chuyển hướng thương mại. Ngay cả với nhập khẩu, Việt Nam cũng có thể được hưởng lợi từ việc gia tăng chất lượng hàng nhập khẩu cho tiêu dùng. Cùng với việc gia tăng thương mại hàng trung gian, doanh nghiệp Việt Nam cũng có cơ hội tham gia sâu rộng hơn vào chuỗi giá trị và sản xuất khu vực.

Đối với đầu tư nước ngoài, RCEP cũng có cả cơ hội và thách thức đan xen nhau. Việt Nam có thêm cơ hội thu hút FDI từ sự dịch chuyển đầu tư ra khỏi Trung Quốc do tác động của chiến tranh thương mại, công nghệ Mỹ - Trung Quốc, cũng như những xu hướng cân nhắc mới trong và sau đại dịch COVID-19. Tuy nhiên, thách thức cũng không nhỏ, bởi: (i) nhìn nhận và xử lý hiệu quả nhập siêu gắn với đầu tư nước ngoài ở thị trường RCEP là một thách thức lớn, thậm chí trở nên phức tạp hơn; (ii) sàng lọc chất lượng của dự án FDI là chủ trương đúng, nhưng thực hiện không dễ sau khi RCEP đi vào thực thi; (iii) kiểm soát dòng vốn đầu tư nước ngoài từ RCEP và hệ lụy đối với kinh tế vĩ mô vẫn là một vấn đề phức tạp; và (iv) khó khăn trong cân đối giữa thu hút, bảo vệ nhà đầu tư và quyền xây dựng chính sách của Việt Nam. Những thách thức này ít nhiều đều ảnh hưởng đến mức độ tự chủ của nền kinh tế Việt Nam.

Chính vì vậy, khác với CPTPP và EVFTA, RCEP nhận được nhiều ý kiến trái chiều hơn. Có ý kiến cho rằng RCEP vẫn có lợi ích ròng về kinh tế, có ý kiến cho rằng RCEP làm tăng rủi ro nhập siêu trong khi không có nhiều tác động về thể chế đối với Việt Nam. Trong khi đó, chúng ta lại chứng kiến những đề xuất mới mang dáng dấp “cạnh tranh” với RCEP, chẳng hạn như chuỗi cung ứng Ấn Độ Dương – Thái Bình Dương.

Kính thưa các quý vị đại biểu,

Thông tin về tiến triển đối với RCEP hầu như rất hạn chế trong suốt 3 quý đầu năm 2020, và chỉ được đề cập nhiều hơn gần thời điểm ký kết Hiệp định này. Mặc dù vậy, Viện Nghiên cứu quản lý kinh tế Trung ương vẫn theo dõi sát những diễn biến của Hiệp định. Ngay đầu năm 2020, tôi cũng đã chỉ đạo thực hiện nghiên cứu về thực hiện RCEP hiệu quả gắn với cải thiện tính tự chủ của nền kinh tế Việt Nam.

Sau một thời gian nghiên cứu, tham vấn, đặc biệt với sự hỗ trợ của Đại sứ quán Australia và Chương trình Australia hỗ trợ cải cách kinh tế Việt Nam (Aus4Reform), chúng tôi đã hoàn thành báo cáo đề công bố với quý vị ngày hôm nay. Chúng tôi hi vọng ấn phẩm này sẽ đưa ra góc nhìn mới, toàn diện hơn về hoạt động thương mại và đầu tư của Việt Nam với khu vực RCEP và một số yêu cầu thể chế để thực thi hiệu quả RCEP gắn với cải thiện mức độ tự chủ của nền kinh tế Việt Nam.

Thay mặt Viện Nghiên cứu quản lý kinh tế Trung ương, tôi xin trân trọng cảm ơn Đại sứ quán Australia và Chương trình Australia hỗ trợ cải cách kinh tế Việt Nam (Aus4Reform) đã luôn đồng hành và hợp tác cùng Viện trong thời gian qua.

Cuối cùng, tôi xin tuyên bố khai mạc Hội thảo ngày hôm nay. Nhân dịp xuân Tân Sửu sắp tới, tôi xin kính chúc các quý vị đại biểu sức khỏe, may mắn và thành công. Chúc Hội thảo thành công tốt đẹp!

Xin trân trọng cảm ơn./.